

EUPL

European Union Public Licence

v.1.1

Smernice za uporabnike in razvijalce

Te smernice je pripravil konzorcij OSOR:

Avtor:

Patrice-Emmanuel Schmitz

Izjava o omejitvi odgovornosti

Mnenja, izražena v tem dokumentu, so izključna odgovornost avtorja in se jih nikakor ne sme razlagati kot uradno stališče Evropske komisije.

Evropska komisija ne jamči za točnost informacij, vključenih v to študijo, niti ne sprejema odgovornosti za njihovo uporabo. Sklicevanje na kakršne koli posebne izdelke, specifikacije, procese ali storitve s trgovskim imenom, blagovne znamke, proizvajalca ali na drug način ne predstavlja ali pomeni nujno potrditve, priporočila ali izražanja naklonjenosti Evropske komisije.

Avtorji so si na vse mogoče načine prizadevali za zagotovitev, da so po potrebi pridobili dovoljenje za uporabo posameznih delov rokopisov, vključno z ilustracijami, zemljevidi in grafi, za katere že veljajo pravice intelektualne lastnine nosilca(-ev) teh pravic ali njegovega (njihovega) pravnega zastopnika.

Avtorske pravice:

To poročilo je zaščiteno z avtorskimi pravicami © 2007 & 2009, Evropska skupnost.

Razmnoževanje je dovoljeno ob navedbi vira, če ne gre za komercialne namene.

Vsebina

1. KAJ JE NAMEN TEH SMERNIC?	1
2. KOMU SO SMERNICE NAMENJENE?	2
3. UPORABA PROGRAMSKE OPREME Z LICENCO, DODELJENO NA PODLAGI EUPL	3
3.1 RAZUMEVANJE NAČEL O IZDAJI LICENC	3
3.2 RAZUMEVANJE NAČEL F/OSS	3
3.3 UPORABA KODE Z LICENCO EUPL: VAŠE PRAVICE IN OBVEZNOSTI	5
3.3.1 <i>Vaše pravice so opredeljene v členu 2 EUPL:</i>	5
3.3.2 <i>Vaše obveznosti so opredeljene v členih 5 in 6 EUPL:</i>	5
3.4 KAJ LAHKO PRIČAKUJETE OD PROGRAMSKE OPREME Z LICENCO EUPL?	9
3.5 JAMSTVA, ODGOVORNOST IN PRAVO, KI SE UPORABLJA	10
3.6 NADALJNI RAZVOJ IN UPORABA Z DRUGO PROGRAMSKO OPREMO	11
3.7 ALI JE EUPL MOGOČE SPREMENITI?	11
4. IZDAJA LASTNE PROGRAMSKE OPREME NA PODLAGI EUPL	11
4.1 PREDPOGOJI	11
4.2 PREVERJANJE LASTNIŠTVA IN PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE PRI VAŠI PROGRAMSKI OPREMI	12
4.3 UPORABA NAČEL F/OSS (KREPITEV SKUPNOSTI)	12
4.4 ZAKAJ JE LICENCA POMEMBNA?	13
4.5 ODLOČITEV ZA OBJAVO PROGRAMSKE OPREME NA PODLAGI LICENCE F/OSS	13
4.6 ODLOČITEV O IZBIRI EUPL ZA LICENCO	13
4.7 ZNOTRAJ IZVIRNE KODE SE JE TREBA SKLICEVATI NA LICENCO	14
4.8 NAJBOLJŠE PRAKSE PRI „OBLIKOVANJU“ POGODBE EUPL	15
4.9 SOGLASJA ODOBRTVE LICENCE NI TREBA REGISTRIRATI	15
4.10 SHRANJEVALNIK, V KATEREM MORA BITI DOSTOPNA IZVIRNA KODA	16
4.11 KAKO IN KAM POSREDUJETE VAŠO ODLOČITEV?	16
5. RAZVIJANJE ALI INTEGRACIJA PROGRAMSKE OPREME Z LICENCO EUPL	17
5.1 RAZVOJNA NAČELA F/OSS	17
5.2 NA KAKŠEN NAČIN VAM EUPL OMOGOČA INTEGRACIJO IN ZDRUŽEVANJE PROGRAMSKE OPREME?	17
5.3 ZAKAJ JE INTEGRACIJA KORISTNA – ZAKAJ LAHKO LICENCE OMEJIJO INTEGRACIJO	18
5.4 POSEBNA VPRAŠANJA V ZVEZI Z EUPL	18
5.5 ZDRUŽLJIVOST Z DRUGIMI LICENCAMI	18
5.6 ZDRUŽEVANJE DEL Z RAZLIČNIMI LICENCAMI	19
5.7 VPLIV KLAVZULE EUPL O ZDRUŽLJIVOSTI NA POGOJE LICENCIRANJA DRUGEGA DELA	20
6. NOVE RAZLIČICE EUPL	21
7. SKLEPNE UGOTOVITVE	22

UPORABA EUPL

Smernice za uporabnike in razvijalce

1. Kaj je namen teh smernic?

Te praktične smernice zagotavljajo informacije o:

- uporabi programske opreme, ki se distribuira na podlagi „javne licence Evropske unije“ (EURL) v njeni zadnji različici v. 1.1, in
- uporabi te licence za distribucijo vaše programske opreme.

Poleg odgovora na vprašanje „Kaj je EURL?“ se bo v smernicah obravnavalo zlasti, v kolikšni meri so lahko za vas koristne, kar pa je odvisno od vaše vloge, tj. ali ste lastnik programske opreme, avtor (dajalec licence) ali uporabnik.

Skupna uporaba programske opreme, ki je temeljno načelo „brezplačne ali odprtokodne programske opreme“ (F/OSS), je eden od najučinkovitejših načinov za razširitev njene uporabe, izboljšanje njene kakovosti (ker drugim razvijalcem omogoča preverjanje, izboljšanje ali povečanje števila funkcij) in prihranke pri stroških z izogibanjem ponovnemu odkrivanju že znanega.

Tako skupno uporabo so evropski ministri, pristojni za politiko e-uprave¹, soglasno priporočili javnim upravam.

¹ Ministrska deklaracija, soglasno sprejeta 24. novembra 2005 v Manchestru, Združeno kraljestvo (<http://archive.cabinetoffice.gov.uk/egov2005conference/documents/proceedings/pdf/051124declaration.pdf>).

Če nekdo napiše programsko opremo, ta oseba ustvari lastnino. Če je avtor uslužbenec ali uradnik v javni upravi, je verjetno, da bo ta uprava lastnica ustvarjene programske opreme. Če je avtor podizvajalec javne uprave, je verjetno, da pogodba o storitvi zagotavlja tej upravi popolno lastništvo, vključno z uveljavljanjem vseh pravic, povezanih z avtorskimi pravicami (to točko je treba preveriti s pregledom vsake posamezne pogodbe o storitvi med upravo in njenim ponudnikom programske opreme.) Računalniška programska oprema je zaščitena z zakonom o avtorskih pravicah. Zakon o avtorskih pravicah podeljuje lastniku dela nekatere pravice v zvezi z njim, pri čemer je uporaba ali prilagajanje dela s strani tretjih oseb, kot da bi bile lastnice dela, brez posebnega dovoljenja ali „licence“ nezakonita.

Zato je Evropska komisija, da bi olajšala skupno in nadaljnjo uporabo ter izboljševanje programske opreme, ustvarila EURL z namenom zaščite interesov avtorjev (z zaščito njihovih avtorskih pravic in preprečitvijo, da bi si tretja oseba prilastila delo) in uporabnikov (ki jim je zagotovila vse pravice, ki so dodeljene z licencami F/OSS, to so uporaba, spremembe, nadaljnja distribucija).

Oblikovanje EURL je bilo rezultat posebnega procesa. Še nobena javna uprava v velikosti Evropske komisije ni nikoli v preteklosti objavila licence F/OSS ali uporabo licence F/OSS uredila na sistematičen način. Ta licenca je rezultat treh let študij in analiz več obstoječih licenc F/OSS, na podlagi katerih se je ugotovilo, da obstoječe licence še ne izpolnjujejo vseh potreb. Predloženi so bili trije pravni nasveti. Evropska komisija je organizirala javni forum in mednarodno

konferenco pravnikov. Evropska komisija je različico EUPL v.1.0. dokončno odobrila januarja 2007 (v angleščini, francoščini in nemščini). Ta odločba Evropske komisije, druga odločba iz januarja 2008 (sprejetje EUPL v.1.0 v 19 drugih evropskih jezikih) in tretja odločba iz januarja 2009 o nekaterih pojasnilih v zvezi z besedilom licence v vseh jezikovnih različicah (EUPL v.1.1) so povezane z naslednjo utemeljitvijo:

- EUPL mora biti pravno veljavna v vseh uradnih jezikih Evropske unije v skladu z načelom jezikovne raznolikosti, kot je določeno v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah;
- EUPL mora upoštevati specifičnost in raznolikost zakonodaj držav članic in zakonodaje Skupnosti (terminologija avtorskih pravic, informacije, jamstvo, odgovornost, pravo, ki se uporablja, in

pravna pristojnost);

- EUPL mora zagotoviti nadaljnjo združljivost z najpomembnejšimi drugimi licencami.

EUPL je „pravno orodje“, ki ga Evropska komisija že uporablja za distribucijo programske opreme, uporabljajo pa ga lahko tudi številni drugi ponudniki programske opreme, vključno z javnimi upravami držav članic Evropske unije.

Namen teh smernic je odvisno od vaše vloge zagotoviti pojasnila in konkretne odgovore na morebitna vprašanja, ki bi jih lahko imeli ob uporabi EUPL za distribucijo programske opreme ali uporabo programske opreme, za katero imate licenco, dodeljeno na podlagi EUPL.

2. Komu so smernice namenjene?

Smernice so namenjene tistim, ki:

- želijo uporabljati programsko opremo, ki je bila objavljena na podlagi EUPL;
- imajo pravice do programske opreme in razmišljajo, da bi EUPL izbrali kot licenco za distribucijo te programske opreme;
- začenjajo razvijati programsko opremo, bodo morda vključili programsko opremo, ki se ji dodeli licenca EUPL, ali želijo izdati izdelek na podlagi EUPL ali druge licence F/OSS.

Smernice so usmerjene na naslednje zainteresirane strani:

- službe Evropske komisije, kadar se odločajo o distribuciji lastne programske opreme na podlagi licence F/OSS;
- organe javnega sektorja, kadar se odločajo

o uporabi EUPL za distribucijo lastne programske opreme kot F/OSS;

- vse druge zainteresirane strani, ki želijo uporabljati EUPL za distribucijo svojih del, vključno s podjetji iz zasebnega sektorja ali posameznimi avtorji. Čeprav je EUPL posebej prilagojena evropskemu pravnemu okviru, jo lahko uporabljajo tudi avtorji s sedežem zunaj Evropske unije;
- vse razvijalce ali uporabnike (organe ali fizične osebe), ki so potencialni uporabniki dela z licenco EUPL.

3. Uporaba programske opreme z licenco, dodeljeno na podlagi EUPL

3.1 Razumevanje načel o izdaji licenc

Ko je programska oprema napisana, je taka intelektualna lastnina zaščitena z zakonom o avtorskih pravicah enako kot literarno ali umetniško delo.

Zakon o avtorskih pravicah daje lastniku dela nekatere pravice v zvezi z njim in določa pravne omejitve glede uporabe dela s strani tretjih oseb. Avtorske pravice izhajajo iz zaščite pisnih del in koristno si je zapomniti, da se računalniška programska oprema in z njo povezan material po zakonu o avtorskih pravicah štejeta za vrsto literarnega dela.

Lastništvo avtorskih pravic za neko delo, npr. knjigo ali programsko opremo, pomeni, da se lastnik, ki je običajno izvirni avtor ali njegov delodajalec, odloči, kdo lahko delo kopira, prilagaja in distribuira. To lahko praviloma stori le lastnik. Proti vsakomur, ki kopira, spreminja

ali distribuira delo nekoga drugega brez dovoljenja, se lahko uporabijo pravna sredstva.

Dovoljenje za kopiranje, spreminjanje ali distribucijo dela lahko lastnik tretjim osebam odobri na podlagi licence, kot je EUPL.

Taka licenca (kot je EUPL) bi se štela za pogodbo med **dajalcem licence** (avtorjem programske opreme) in **pridobiteljem licence** (vi, uporabnik programske opreme, ki jo lahko nato uporabljate v skladu z licenčnimi pogoji). Upoštevajte, da v primeru nestrinjanja z licenčnimi pogoji običajno nimate pravice do uporabe, kopiranja, spreminjanja ali distribucije programske opreme. Če to storite brez strinjanja z licenčnimi pogoji, kršite zakon o avtorskih pravicah.

3.2 Razumevanje načel F/OSS

EUPL v.1.1 je licenca za brezplačno/prosto/odprtokodno programsko opremo (F/OSS). Marca 2009 je bila z odprtokodno pobudo (OSI) certificirana kot odprtokodna licenca, saj izpolnjuje pogoje odprtokodne definicije (OSD). Licenca izpolnjuje tudi pogoje Fundacije za brezplačno programsko opremo (FSF), ki jih je mogoče povzeti v obliki štirih glavnih pravic pridobitelja licence:

- pravica do uporabe ali izvajanja za kakršne koli namene in neomejeno število uporabnikov;
- pravica do pridobitve izvirne kode (za proučitev, kako programska oprema deluje);
- pravica do skupne rabe in nadaljnje distribucije kopij programske opreme;
- pravica do spremembe, prilagajanja in izboljšanja programske opreme glede na posebne potrebe ter skupna raba teh sprememb.

Z odprtokodno pobudo (OSI) (glej: www.opensource.org/docs/definition.php) se je vzpostavilo deset načel OSD, ki jih mora izpolnjevati vsaka „odprtokodna“ licenca:

Brezplačna nadaljnja distribucija

„Licenca ne sme nobene stranke omejevati pri prodaji ali oddaji programske opreme kot sestavnega dela distribucije združene programske opreme, ki vključuje programe iz več različnih virov. Licenca ne sme zahtevati licenčnine ali drugega plačila za tako prodajo.“

Posredovanje izvirne kode

„Program mora vključevati izvirno kodo in dovoljevati distribucijo v obliki izvirne kode in tudi v združeni obliki. Če se neka oblika izdelka ne distribuira z izvirno kodo, morajo obstajati zadostni javni načini pridobitve izvirne kode po razumni ceni, ki ni višja od stroškov reprodukcije, po možnosti z brezplačnim prenosom prek interneta. Izvirna koda mora biti prednostna oblika, v kateri bi programer spreminjal program. Namerno težko berljiva izvirna koda ni dovoljena. Vmesne oblike, kot je izhodni predpomnilnik ali prevajalnik, niso dovoljene.“

Dovoljenje za izdelavo in distribucijo izpeljanih del

„Licenca mora dovoljevati spremembe in izpeljana dela ter omogočati njihovo distribucijo pod enakimi pogoji, kot veljajo pri licenci izvirne programske opreme.“

Uredba o integriteti avtorjeve izvirne kode

„Licenca lahko omeji distribucijo izvirne kode v spremenjeni obliki le, če licenca dovoljuje distribucijo „datotek popravkov“ z izvirno kodo za namene spreminjanja programa ob namestitvi. Licenca mora izrecno dovoljevati distribucijo programske opreme, izdelane na podlagi spremenjene izvirne kode. Licenca lahko zahteva, da imajo izpeljana dela drugačno ime ali številko različice kot izvirna programska oprema.“

Razlog za to je, da je sicer dobro spodbujati številne izboljšave, vendar imajo uporabniki pravico vedeti, kdo je odgovoren za programsko opremo, ki jo uporabljajo. Avtorji in vzdrževalci imajo vzajemno pravico vedeti, za kaj odgovarjajo, in pravico do zaščite svojega ugleda. Licenca lahko določa, da je treba spremembe ali izboljšanja razlikovati od izvirnega vira.

Prepoved diskriminacije oseb ali skupin

„Licenca ne sme diskriminirati nobene osebe ali skupine oseb.“

Nekatere države lahko določijo omejitve pri izvozu (embargo) za nekatere vrste programske opreme; kljub temu sama licenca ne sme vključevati takšnih omejitev.

Prepoved diskriminacije področij dejavnosti

„Licenca ne sme nikogar omejevati pri uporabi programa na posameznem področju dejavnosti. Ne sme na primer omejevati uporabe programa za poslovne (komercialne) namene ali za namene genetskih raziskav.“

Brez „dodatnih“ omejitev za distribucijo licenc

„Pravice, povezane s programom, morajo veljati za vse, ki se jim program nadalje distribuira, brez potrebe po izvedbi dodatnih postopkov licenciranja s strani teh oseb.“

S tem naj bi se prepovedalo zaklepanje programske opreme na podlagi posrednih načinov, kot je zahteva za sporazum o nerazkrivanju.

Licenca ne sme biti specifična za izdelek

„Pravice, povezane s programom, ne smejo biti odvisne od tega, ali je program del distribucije posamezne programske opreme. Če se program izvzame iz take distribucije in uporablja ali distribuira v okviru licenčnih pogojev programa, morajo imeti vse stranke, ki se jim je program nadalje distribuiral, enake pravice, kot se dodelijo pri distribuciji izvirne programske opreme.“

Licenca ne sme omejevati druge programske opreme

„Licenca ne sme vključevati omejitev za drugo programsko opremo, ki je distribuirana skupaj z licencirano programsko opremo. Licenca na primer ne sme določati, da morajo biti vsi drugi programi, distribuirani na istem mediju, odprtokodna programska oprema.“

Licenca mora biti tehnološko nevtralna

„Nobena določba o licenci ne sme temeljiti na

kakršni koli posamezni tehnologiji ali modelu vmesnika.“

Internet trenutno ni edini kanal za distribucijo programske opreme (obstajajo tudi drugi, kot so

CD-ROM, FTP itd.). Verjetno bodo v prihodnosti obstajali tudi drugi kanali (ki jih je treba še iznajti) in licenca ne more biti izključna za katero koli specifično tehnologijo (ali povezana z njo).

3.3 Uporaba kode z licenco EUPL: vaše pravice in obveznosti

3.3.1 *Vaše pravice so opredeljene v členu 2 EUPL:*

S „sprejetjem dela“ (programske opreme in/ali dokumentacije) na podlagi licence EUPL, boste dobili vrsto svetovnih, stalnih, brezplačnih in neizključnih pravic.

Izraz „**svetoven**“ pomeni, da vaše pravice niso omejene na prostor: licencirano delo lahko uporabljate v Evropi ali zunaj nje ali prek mednarodnega komunikacijskega omrežja.

Izraz „**stalen**“ pomeni, da vaše pravice niso časovno omejene. Če še naprej izpolnjujete licenčne pogoje, so pravice dodeljene za stalno, saj dajalec licence ne bo umaknil licence.

Izraz „**brezplačen**“ pomeni, da licenco dobite zastonj. Pojavijo se lahko neobvezna plačila v zvezi z dopolnilnimi storitvami, kot je podpora (posebno vzdrževanje).

Na splošno imate kot pridobitelj licence zaradi licence F/OSS in zlasti z EUPL možnost:

- pridobitve izvirne kode prek prosto dostopnega shranjevalnika. Pri tem ne gre za „spletni shranjevalnik“ (ker je licenca tehnološko nevtralna), vendar objava kode v internetu ustreza trenutno najboljšim praksam;
- uporabe dela (tj. programske opreme) v

vseh okoliščinah in za vsakršno rabo. To na primer pomeni, da sta dovoljeni tako zasebna in javna uporaba kot neprofitna in profitna uporaba;

- reprodukcije dela. To pomeni izdelavo kopij;
- spremembe izvirnika dela in izdelave izpeljanih del. To pomeni, da lahko kodo prilagajate svojim posebnim potrebam, programsko opremo vključite v širšo rešitev ali nasprotno iz kode uporabite le dele, ki vam lahko koristijo;
- posredovanja javnosti (tj. uporaba prek javnega omrežja ali storitev distribucije na podlagi dela – „programska oprema kot storitev“ prek interneta);
- distribucije dela ali njegovih kopij. Pravico imate tudi do distribucije spremenjene različice dela ali izpeljanih del, kot je navedeno zgoraj;
- izposoje in dajanja v najem dela ali njegovih kopij;
- podlicenciranja pravic v zvezi z delom ali njegovimi kopijami, kar pomeni, da boste izvajali distribucijo po licenčnih pogojih (EUPL v skladu s klavzulo o svobodni avtorski pravici („Copyleft“)), in podlicenciranja vseh pravic, ki so vam bile dodeljene v skladu z EUPL, zainteresiranim strankam.

3.3.2 *Vaše obveznosti so opredeljene v členih 5 in 6 EUPL:*

Za uporabo programske opreme

Če ste le uporabnik programske opreme, „kot je bila pridobljena ali prenesena“, in niste spremenili izvirne kode ter v vašo korist ali korist vaše organizacije (ista uprava, isti pravni

organ) distribuiral ali posredovali programske opreme tretjim osebam, potem posebnih obveznosti ali omejitev glede pravic, ki so vam dodeljene, ni.

Z uporabo programske opreme se boste izognili

vsaki nedovoljeni uporabi intelektualne lastnine predhodnih avtorjev, kar vključuje: imena, logotipe, blagovne znamke, storitvene znamke itd. Lahko uporabljate na primer portal „CIRCA“ (programska oprema, ki jo je Evropska komisija licencirala na podlagi EUPL) za izmenjavo informacij z oddaljenimi uporabniki v okviru vaših lastnih storitev ali projekta, vendar pa zaradi uporabe programske opreme CIRCA nimate dovoljenja za uporabo imena (ali logotipa) Evropske komisije za oglaševalske namene ali navedbo, da vašo dejavnost podpira, spodbuja ali sponzorira Evropska komisija.

Za licenciranje programske opreme v vlogi izvirnega avtorja

Če se kot prvi odločate o licenciranju dela („izvirni avtor“ ali prvi dajalec licence), morate zagotoviti (in prek licence zagotoviti uradno jamstvo), da ste lastnik avtorskih pravic ali da se vam je v preteklosti dodelila licenca zanje.

Na primer, če želi vaša javna uprava licencirati neko programsko opremo, preverite, če so ali so bili razvijalci programske opreme zaposleni pri tej upravi ali so bili izvajalci (so delali za vas na podlagi pogodbe o storitvi, pri čemer so vse pravice prenesli na vašo upravo). Zgoraj navedeno uradno jamstvo (glej člen 6 EUPL) se zagotovi z vključitvijo pomembnih obvestil o avtorskih pravicah v kodo programske opreme (z navedbo imena imetnika avtorskih pravic).

Prvi dajalec licence lahko v delo vključi tudi specifične dele kode programske opreme, za katere se dodeli licenca v okviru svobodne licence (ali licence o nesvobodnih avtorskih pravicah), tj. licence, ki kot „novi BSD“, „Apache 2.0“ ali „licenca MIT“ dovoljuje nadaljnjo distribucijo licencirane kode na podlagi druge licence: EUPL. V takih primerih pozorno preverite določbe „svobodne“ licence, zlasti vse klavzule v zvezi s pogoji ali nadaljnjo distribucijo in upoštevanjem obstoječih oznak avtorskih pravic.

Za spreminjanje programske opreme

Če prejmete programsko opremo z licenco EUPL in želite iz kakršnega koli razloga urediti kodo, morate spoštovati avtorske pravice izvirnega avtorja (tj. Evropske skupnosti) in (morebitnih) poznejših sodelavcev, zlasti v vseh navedbah v zvezi z njim. Zato ne odstranjajte nobenih oznak avtorskih pravic, če so prisotne v izvirni kodi, ki

jo uporabljate za pisanje vašega izpeljanega dela.

Če naredite nekaj izboljšav, to jasno označite na začetku in koncu vsake izboljšave, vstavite datum pri opravljeni spremembi in lastno oznako avtorskih pravic, s čimer se jasno opredelite kot avtor in lastnik avtorskih pravic za spremembe. To storite čim prej po opravljeni spremembi, tudi če programske opreme ne nameravate nadalje distribuirati (ker bi lahko tako odločitev v prihodnosti sprejela vaša organizacija). Če nameravate programsko opremo po spremembi ali izboljšavi nadalje distribuirati, ne pozabite, da mora vsak sodelavec v skladu z EUPL (člen 6) zagotoviti eno uradno jamstvo, da ste lastnik avtorskih pravic za vstavljeno kodo ali pa se vam je dodelila licenca zanje z dovoljenjem za nadaljnjo distribucijo.

Za nadaljnjo distribucijo programske opreme

Kaj je „distribucija“?

V skladu z opredelitvami EUPL sta distribucija in/ali posredovanje (javnosti) vsako dejanje prodaje, dajanja, posojanja, dajanja v najem, distribuiranja, posredovanja, prenašanja ali omogočanja razpolaganja, po spletu ali izven spleta, kopij dela ali omogočanje dostopa do bistvenih funkcij. Opredelitev je zelo splošna in ne zajema le zagotavljanja „kopij“ programske opreme. Nekdo, ki na primer kot ponudnik internetnih storitev (programska oprema kot storitev) omogoča spletnim uporabnikom uporabo programske opreme, „posreduje javnosti“.

Ali to pomeni, da morajo vsi ponudniki internetnih storitev, ki uporabljajo komponente standardne F/OSS (licencirane na podlagi EUPL), take kot so (brez ustvarjanja izpeljanega dela), izpolnjevati obveznosti distributerja (zlasti kar zadeva zagotovitev shranjevalnika, v katerem bo na voljo izvirna koda programske opreme)? Ne, to bi ustvarilo le breme in ni cilj licence. Cilj je varstvo pravic vseh uporabnikov (in zlasti pravic izvirnega avtorja in poznejših sodelavcev), če ponudnik internetnih storitev zagotovi svoje storitve na podlagi izpeljanih del, ki jih noben drug shranjevalnik ne distribuira in licencira. Le v takih primerih mora ponudnik internetnih storitev izpolnjevati obveznosti distributerja.

Če distribucijo opravljate sami

Pri nadaljnji distribuciji programske opreme tretjim osebam morate upoštevati dve obveznosti v zvezi z uporabo licence in zagotovitvijo shranjevalnika, v katerem bo na voljo izvirna koda programske opreme.

A) Obveznost v zvezi z licenco

Če distribuirate kopije programa, za katere vam

je bila dodeljena licenca na podlagi EUPL, morate v skladu z določbo EUPL te kopije vedno zagotoviti.

Če ste ustvarili izpeljano delo (kar pomeni, da ste programsko opremo spremenili, dodali funkcije, prevedli vmesnik v drug jezik itd.) in če to novo delo distribuirate, morate za celotno izpeljano delo prav tako uporabiti isto licenco EUPL (brez spreminjanja licenčnih pogojev).

Slika 1: Učinek „svobodnih avtorskih pravic“

EUPL predvideva pomembno izjemo od navedenega pravila: gre za primer, ko je uporaba združljive licence s svobodno avtorsko pravico obvezna.

Licenca programske opreme je označena s „svobodno avtorsko pravico“, kadar je nadaljnja distribucija izvirne kode ali rezultata kakršne koli združitve s kodo licencirana v okviru te nespremenjene licence.

Licenca GNU General Public Licence (GPLv2) je najpogostejše uporabljena licenca s svobodno avtorsko pravico.

V skladu s členom 5 ima EUPL prav tako svobodno avtorsko pravico za preprečevanje kakršne koli izključne prilastitve programske opreme.

S stališča EUPL obstajajo naslednje združljive licence s svobodno avtorsko pravico (1. februar 2009):

- GNU General Public Licence (GPLv2),
- Open Software Licence (OSL) v. 2.1 in/ali v. 3.0,
- Common Public Licence v. 1.0,
- Eclipse Public Licence v 1.0,

- CeCILL v. 2.0.

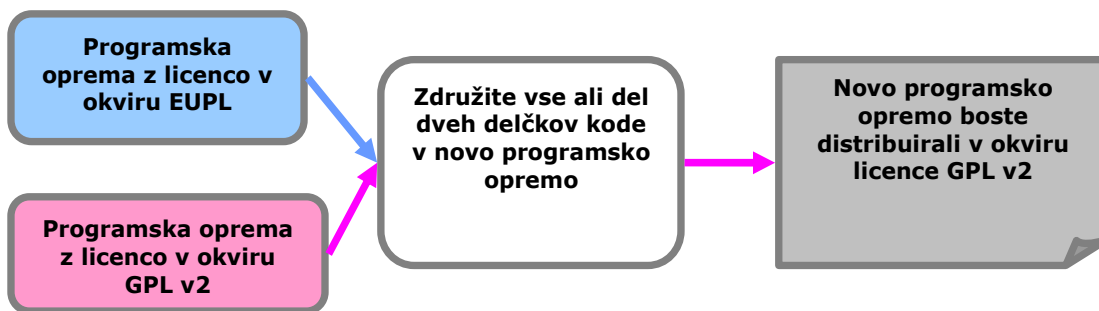
Kaj to pomeni?

Predstavljajte si, da ste združili dva dela kode programske opreme:

- za prvi del kode se vam je licenca dodelila na podlagi EUPL;
- za drugi del kode se vam je licenca dodelila na podlagi ene od zgoraj navedenih združljivih licenc s svobodnimi avtorskimi pravicami (na primer GPLv2).

Če se odločite za nadaljnjo distribucijo izpeljanega dela, boste to delo nadalje distribuirali v okviru določbe GPLv2. To je obveznost, ki izhaja iz GPLv2, ki je „svobodna avtorska pravica“. EUPL rešuje „licenčne spore“ tako, da vam dovoli izpolnitev take obveznosti.

Slika 2: Klavzula o združljivosti

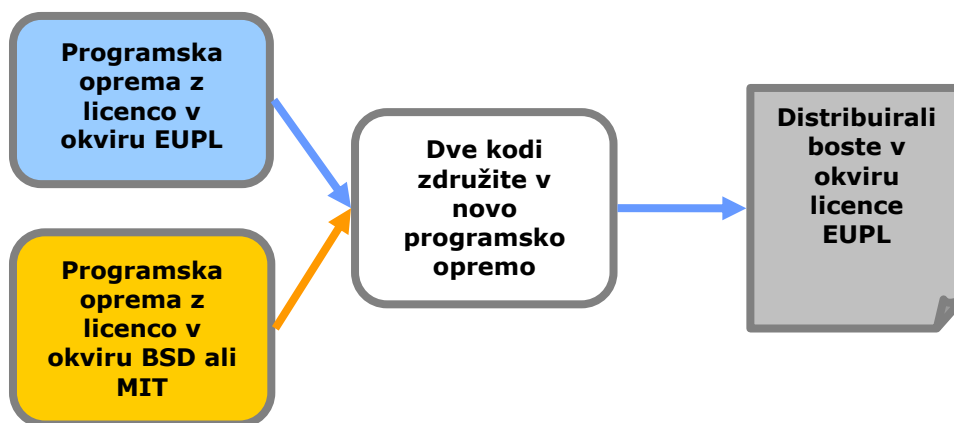
Upoštevajte, da je pri oblikovanju rešitev programske opreme na podlagi odprtokodnih komponent združitev ali povezava njihove kode v eno samo kodo redko obvezna. Na splošno bodo različne komponente rešitve izmenjale in procesirale parametre, ne da bi se združile. V takem primeru je lahko vsaka komponenta rešitve še naprej licencirana v okviru svoje izvirne licence.

Predstavljajte si, da ste združili dva druga dela kode programske opreme:

- za prvi del se vam je licenca dodelila na podlagi EUPL;
- za drugi del se vam je licenca dodelila na podlagi „svobodne“ licence.

Licenca programske opreme je „svobodna“, kadar je nadaljnja distribucija izvirne kode ali rezultata kakršne koli združitve s kodo licencirana v okviru kakršne koli licence (enake ali druge, vključno z „lastninsko“ licenco (če si prodajalec pridržuje pravico do vseh avtorskih pravic). Dobro znan primer svobodnih licenc vključuje licenco MIT in skupino licenc BSD.

Če se odločite za nadaljnjo distribucijo izpeljanega dela, boste to delo nadalje distribuirali v okviru določbe EUPL. To je obveznost, ki izhaja iz člena 5 EUPL (klavzula o „svobodni avtorski pravici“).

Slika 3: Združevanje s svobodno izvirno kodo

b) Obveznost v zvezi z objavo izvirne kode

V primeru distribucije izpeljanega dela morate posredovati spremenjeno izvirno kodo iz prosto

dostopnega shranjevalnika (v večini primerov bo to spletna stran ali naslov FTP). Objaviti morate vsaj povezavo ali naslov, prek katerega lahko vsak pridobitelj licence odpre ta shranjevalnik in

dostopa do izvirne kode ali jo prenaša, dokler

delo distribuirate.

3.4 Kaj lahko pričakujete od programske opreme z licenco EUPL?

Kot (izvirni) avtor ali sodelavec pri izboljšanju obstoječega dela z licenco EUPL lahko pričakujete, da bodo vaše avtorske pravice zaščitene, ker EUPL zahteva, da pridobitelj licence:

- spoštujejo avtorske pravice izvirnega avtorja (in morebitnih poznejših sodelavcev), zlasti v vseh navedbah v zvezi z njim.

Kot avtor ali sodelavec pri izboljšanju obstoječega dela z licenco EUPL lahko pričakujete, da si vašega dela ne bo nikoli prilastila tretja oseba (npr. da bi si ga prilastil prodajalec programske opreme), ker EUPL zahteva, da pridobitelj licence:

- uporabljajo licenco EUPL v primeru distribucije kopij ali izpeljanih del².

Kot avtor ali sodelavec pri izboljšanju obstoječega dela z licenco EUPL lahko pričakujete, da boste obveščeni o vsaki nadaljnji distribuciji. Obveščanje izvirnega avtorja (ali obveščanje v primeru izboljšanja) ni uradno obvezno (ali zagotovljeno). Vendar boste, dokler ste avtor ali sodelavec, še naprej dejavni in boste sodelovali v „skupini oseb, ki se ukvarjajo z licencirano programsko opremo“, pri razvoju ali v forumih, povezanih z licenčnim delom (tj. na področju izbranega skupnega razvojnega okolja) ter ostali v tem krogu in dobivali povratne informacije. S tem boste imeli zagotovljeno pravico do dostopa do spremenjene kode in izkoriščanja prednosti izboljšav za lastne potrebe, ker EUPL določa, da:

- mora nadaljnji distributer v primeru distribucije izpeljanega dela posredovati spremenjeno izvirno kodo iz prosto dostopnega shranjevalnika.

Kot avtor ali sodelavec pri izboljšanju obstoječega dela z licenco EUPL lahko pričakujete, da se bo vaša intelektualna lastnina

(imena, logotipi, blagovne znamke, storitvene znamke itd.) spoštovala, saj EUPL za vse uporabnike (ali nadaljnje distributerje) določa, naj preprečujejo kakršno koli nedovoljeno uporabo intelektualne lastnine predhodnih avtorjev.

Nazadnje, kot uporabnik programske opreme, licencirane na podlagi EUPL, imate jamstvo trajnosti licenciranja kode, saj umik iz EUPL ni mogoč: tudi če se izvirni avtor odloči za uporabo drugih licenčnih pogojev pri nadaljnjih različicah svoje izvirne kode, vaša licenca ni časovno omejena.

² Razen v primeru združljive licence s svobodno avtorsko pravico, ki prav tako preprečuje prilastitev s strani tretjih oseb, kot je obrazloženo v oddelku 5.5.

3.5 Jamstva, odgovornost in pravo, ki se uporablja

Kot uporabnik programske opreme, licencirane na podlagi EUPL, ne prejmete nobenih jamstev za kakovost programske opreme, distributer programske opreme pa se v celoti odreče odgovornosti v zvezi s kakršno koli škodo, ki jo povzroči programska oprema – v obsegu, ki ga dopušča pravo, ki se uporablja.

To pomeni, da glede na licenčne pogoje in zunanje izjemne primere (naklepna kršitev ali škoda, povzročena fizičnim osebam) dajalec licence ne bo v nobenem primeru odgovoren za nobeno neposredno in posredno, materialno ali moralno škodo kakršne koli vrste. To izključuje tožbe zaradi izgube podatkov, izgube dobrega imena, prekinitve dela, računalniške okvare, izgube poslovnih priložnosti itd.

Primer:

Rešitev „X-F/OSS“ (izmišljeno ime), licencirano na podlagi EUPL, sem prenesel in nanjo shranil vse svoje pomembne datoteke, in sicer vse svoje stranke in korespondenco z njimi v obdobju več kot treh let. Nenadoma strežnik X-F/OSS neha delovati in vsi podatki se izgubijo – varnostne kopije nimam oziroma imam le „formatirane varnostne kopije X-F/OSS“, ki niso berljive in javljajo napako. V takem primeru ne morem vložiti odškodninskega zahtevka zaradi odgovornosti avtorja „X-F/OSS“.

Izključitev odgovornosti ni nikoli neomejena: dajalec licence je lahko odgovoren na podlagi zakonskih predpisov o odgovornosti za proizvode, če za delo veljajo taki predpisi. Pravo, ki se uporablja, je nacionalna zakonodaja posamezne države članice (gre za pravo države Evropske unije, v kateri ima dajalec licence prebivališče ali sedež). Nekatere nacionalne zakonodaje so dejansko zahtevnejše glede odgovornosti za izdelek.

Zato licenca EUPL (kot tudi vsaka druga licenca, F/OSS ali lastniška licenca) ne bo omejevala sodišča pri določitvi „odgovornosti za izdelek“ na podlagi splošnih načel o varstvu potrošnikov.

Sama licenca EUPL predvideva primere, v katerih bi bil avtor odgovoren, to so primer namerne zlorabe (na primer: avtor v programsko opremo vključi škodljiv računalniški virus) ali če

programska oprema povzroči neposredno škodo osebam ali dobrinam (na primer: programska oprema je poseben navigacijski sistem za zrakoplove in povzroči nesrečo; programska oprema meri temperaturo za sterilizacijo medicinske opreme, napačen izračun pa povzroči okužbo; programska oprema uravnava zrak v prostoru in povzroči zastrupitev). Vendar so to izjemni primeri, v zvezi s katerimi lahko ustrezni certifikacijski organi preverijo programsko opremo in jo certificirajo za predlagano uporabo. V vseh drugih okoliščinah mora EUPL zavarovati avtorja pred tožbami, ki izhajajo iz posredne škode, kot je izguba podatkov, časa, ugleda, poslovnih priložnosti itd.

Poleg tega ima programska oprema, ki se distribuira na podlagi EUPL, posebno jamstvo glede tega, da avtorske pravice za programsko opremo pripadajo dajalcu licence, npr. dajalec licence ima pravico do distribucije programske opreme na podlagi EUPL. To jamstvo je pomembno za dajalca in pridobitelja licence. Za dajalce licence (če so izvirni avtorji) je to opozorilo, naj si zagotovijo avtorske pravice še pred licenciranjem programske opreme. Za poznejše sodelavce, ki izvajajo nadaljnjo distribucijo programske opreme, je to opozorilo, naj si zagotovijo avtorske pravice za vse spremembe, ki so jih naredili. Za pridobitelja licence (končnega uporabnika) je to boljše jamstvo pred tveganjem za tožbe o kršitvi avtorskih pravic in celo v primerih zahtevkov za patente: preveri se lahko, kateri del izvirne kode je sporen, pri čemer se zahteva pojasnilo avtorja.

Izključitev jamstev in odgovornosti je dejansko skupna vsem licencam programske opreme (brezplačna/odprtokodna ali lastniška). Vendar se izključitev bolje utemelji v primeru uporabe odprte kode, ki je prosto na voljo in se ne proda ter ki je delo v teku in jo številni sodelavci lahko stalno izboljšujejo.

Nazadnje, če zahtevate jamstvo za podporo ali kakršen koli sporazum o ravni storitev (SLA), ki opredeljuje kakovost, pogostost, reaktivnost in ceno zagotovljenih posameznih storitev, lahko sklenete pogodbo o storitvah ali drug sporazum z organizacijami ali družbami, ki podpirajo vašo programsko opremo EUPL v uporabi in vam lahko zagotovijo jamstva in kritje odgovornosti,

in sicer zelo verjetno za plačilo.

3.6 Nadaljnji razvoj in uporaba z drugo programsko opremo

Programsko opremo EUPL lahko brez omejitve uporabljate skupaj s katero koli drugo programsko opremo. Vendar če želite nadaljnje distribuirati programsko opremo EUPL, ki ste jo prejeli, vključno z mogočimi izboljšavami, ki ste jih naredili, morate to storiti z uporabo same licence EUPL ali združljive licence.

Če želite spremeniti programsko opremo EUPL ali jo uporabljati skupaj z drugo programsko opremo z namenom oblikovanja nove („izpeljane“) programske opreme, morate upoštevati pogoje EUPL za razvoj ali integracijo programske opreme. (Glej poglavje 4.)

3.7 Ali je EUPL mogoče spremeniti?

Drugo vprašanje je, ali licenco lahko spremeni uporabnik, tj. „Ali lahko ustvarim izpeljano licenco?“. Odgovor je seveda negativen: EUPL je uradni dokument, ki ga je Evropska komisija odobrila po večletnem posvetovanju in pripravi. Dokumenta ne smete spreminjati ali ustvariti lastne „izpeljane EUPL“ ter jo imenovati EUPL, „EUPL v. 2“, „EUPL plus“ ali podobno.

Licenca EUPL je zaščitena z avtorskimi pravicami (© Evropska skupnost, 2007) in sama ni „licenčno delo“, ki bi se ga lahko prosto spreminjalo. V skladu s členom 5 (klavzula o svobodni avtorski pravici) je uporaba EUPL dovoljena samo za distribucijo in/ali posredovanje del „v skladu s pogoji te licence“ (kar pomeni brez spreminjanja licenčnih določb).

Seveda je licenco mogoče dopolniti z drugim

sporazumom v zvezi s storitvami: integracija, izvajanje, podpora, podaljšano jamstvo, vzdrževanje itd. Vendar v skladu s členom 5 dodatna določila ali pogoji ne smejo spreminjati ali omejevati pogojev licence EUPL.

Če EUPL ne ustreza vašim potrebam, lahko pregledate seznam licenc, potrjenih v okviru pobude OSI, in preverite, ali bi lahko katera druga obstoječa in splošno uporabljena licenca bolje izpolnila vaše potrebe ali potrebe vaše skupnosti razvijalcev. Ustvarite lahko tudi svojo licenco, vendar upoštevajte, da morajo ta postopek opraviti strokovnjaki. V takem primeru in tudi če so nekatere ideje EUPL navdihnile vaše delo ne sme noben element v vaši novi licenci povzročiti zamenjave z EUPL na podlagi posnemanja imena, dodelitve avtorskih pravic Evropski komisiji, formalne organizacije ali besedila.

4. Izdaja lastne programske opreme na podlagi EUPL

EUPL je namenjena lažji distribuciji programske opreme, ki je v vaši lasti, ob upoštevanju načel F/OSS.

4.1 Predpogoji

Najpomembnejši predpogoj za izdajo programske opreme na podlagi EUPL in izdajo

vsake druge programske opreme je zagotovitev, da ste lastnik pravic programske opreme.

Poznati morate pogoje, pod katerimi boste izdali programsko opremo, zato se morate seznaniti z EUPL. EUPL je licenca F/OSS. Medtem ko EUPL vključuje vse licenčne pogoje, ki jih boste uporabljali, je poznavanje konceptov F/OSS

4.2 Preverjanje lastništva in pravic intelektualne lastnine pri vaši programski opremi

Če ste programsko opremo, ki jo želite izdati, v celoti napisali sami (ali vaša organizacija, tj. pravna oseba, ki bo izdala programsko opremo), ste lastnik avtorskih pravic za programsko opremo. V vsakem drugem primeru morate preveriti, kdo je napisal programsko opremo ter pod kakšnimi pogoji jo lahko uporabljate in distribuirate.

Če so programsko opremo za vas napisali izvajalci, imate morda pravico do nadaljnje uporabe in nadaljnje distribucije ali pa ste morda celo lastnik programske opreme – to je odvisno od pogojev pogodbe, v skladu s katero je bila programska oprema napisana za vas. Zato morate poiskati to pogodbo in preveriti njene določbe o pravicah intelektualne lastnine. Na primer, če sklenete pogodbo o naročilu z družbo X („izvajalec“), preverite, ali pogodba vsebuje določbo, podobno naslednji:

„Lastništvo rezultatov – intelektualna in industrijska lastnina“

Vsi rezultati ali pravice, vključno z avtorskimi pravicami in drugimi pravicami intelektualne ali industrijske lastnine, pridobljenimi pri izvajanju

4.3 Uporaba načel F/OSS (krepitev skupnosti)

Programsko opremo lahko izdate na podlagi EUPL tudi samo zato, da bi jo druge osebe lažje uporabljale, pri čemer vas morda ne bo zanimala rast podporne skupnosti „prostovoljnih razvijalcev“ zunaj vaše organizacije. Če pa želite kar najbolj izkoristiti prednosti odprte kode na ravni skupnosti, tj. možnost, da druge organizacije in posamezniki pomagajo podpirati in nadalje razvijati programsko opremo, se morate seznaniti s skupnostjo uporabnikov in razvijalcev, ki bi lahko sodelovala z vami pri

koristno zaradi čim boljšega izkoriščanja prednosti izdaje programske opreme na podlagi EUPL. Zlasti je koristno, če razumete načela F/OSS za krepitev skupnosti.

te pogodbe, so v izključni lasti <NAROČNIKA>, ki jih lahko prosto uporablja, objavlja, dodeljuje ali prenaša brez geografske ali druge omejitve.

V novih pogodbah je priporočljivo pozornost izvajalca usmeriti k svoji nameri za distribucijo dela na podlagi EUPL. Razvijalci danes dejansko uporabljajo vse več odprtokodnih komponent ali komponent „javnih domen“ in morajo preveriti, če je licenca teh komponent dovolj svobodna, da boste lahko distribuirali svojo programsko opremo na podlagi EUPL. Zato je priporočljivo, da se zgoraj navedena določba dopolni z naslednjim:

„Če pred sklenitvijo pogodbe o naročilu obstajajo pravice industrijske ali intelektualne lastnine (kot lahko velja v primeru, če izvajalec vključi komponente odprtokodne programske opreme v predloženo delo), bo izvajalec preveril in zagotovil, da se celotno predloženo delo lahko prenaša, distribuira ali posreduje na podlagi določbe Javne licence Evropske unije (EUPL). Izjeme od zgoraj navedene zahteve so mogoče le s predhodnim soglasjem <NAROČNIKA>.“

nadaljnjem razvoju vaše programske opreme. V zvezi s tem je koristno prebrati Smernice IDABC za javne uprave o partnerstvu z odprtokodnimi skupnostmi³ (*Guideline for Public Administrations on Partnering with Open Source Communities*).

³ Objavljeno na spletni strani IDABC:
<http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Doc?id=19295>.

4.4 Zakaj je licenca pomembna?

Kot je bilo navedeno, je programska oprema zaščitena z avtorskimi pravicami. Vse spremembe, izboljšanja in lokalizacija (prevodi) so brez licence prepovedani. Zakon o avtorskih pravicah podeljuje lastniku dela nekatere pravice v zvezi z njim, uporaba dela s strani tretjih oseb, kot da bi bile lastnice dela, pa je nezakonita.

Lastnik (dajalec licence) dodeli dovoljenje drugi osebi (pridobitelj licence) na podlagi licence, kot je EUPL.

EUPL tako kot licenca F/OSS ščiti pravice

4.5 Odločitev za objavo programske opreme na podlagi licence F/OSS

Če berete te smernice, verjetno že veste, da je skupna raba programske opreme eden od najučinkovitejših načinov za povečanje njene uporabe, izboljšanje njene kakovosti (saj je drugim razvijalcem omogočeno preverjanje, izboljšanje ali povečanje števila funkcij) in prihranke pri stroških s preprečitvijo ponovnega odkrivanja že znanega. Tako skupno rabo so evropski ministri, pristojni za politiko e-uprave, soglasno priporočili javnim upravam. To se najbolje izvaja na podlagi licence F/OSS. Medtem ko obstaja še veliko drugih smernic za

4.6 Odločitev o izbiri EUPL za licenco

Licenco za distribucijo je treba izbrati zelo zgodaj, ker opredeljuje pravice sodelujočih razvijalcev in ker je začetno izbiro pozneje težko spremeniti.

Če želi dajalec licence preprečiti kakršno koli izključno „prilastitev“ svoje programske opreme s strani tretje osebe (tak položaj na splošno velja za javne uprave), se priporoča izbira EUPL iz več razlogov:

- prvič je javni organ v velikosti Evropske komisije uradno razvil in odobril licenco F/OSS za izdajo svoje programske opreme.
- EUPL je pravno veljavna v vseh uradnih jezikih Evropske unije v skladu z načelom

izvirnega avtorja, pri čemer poznejšim uporabnikom in avtorjem omogoča svobodno uporabo programske opreme, kot da bi bila njihovo lastno delo.

Pravica do ponovne uporabe predhodnih del je pomembna spodbuda za sodobno programiranje, pri katerem so številne komponente programske opreme povezane ali združene. Zato je bistveno, da obstaja ustrezna licenca za vse komponente, če pa se te komponente zagotovijo na podlagi več licenc in je treba nastalo delo nadalje distribuirati javnosti, je bistveno, da so te licence združljive.

uporabo odprte kode v javnem sektorju, boste s temi smernicami in EUPL brez težav razumeli vsa vprašanja glede odprte kode na splošno.

EUPL je bila posebej oblikovana za spodbujanje ponovne uporabe programske opreme javnega sektorja, zaščito naložb, izvedenih z denarjem davkoplačevalcev, in pojasnitev vprašanj, ki bi vas kot uporabnika programske opreme lahko zadevala.

jezikovne raznolikosti, kot je določeno v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.

- EUPL upošteva specifičnost in raznolikost zakonodaj držav članic in zakonodaje Skupnosti (terminologija avtorskih pravic, informacije, jamstvo, odgovornost, pravo, ki se uporablja, in pristojnost).
- EUPL zagotavlja nadaljnjo združljivost z najpomembnejšimi drugimi licencami (vključno z najbolj priljubljeno GPLv2).

4.7 Znotraj izvirne kode se je treba sklicevati na licenco

Izbrana licenca mora biti navedena tam, kjer se zagotavlja programska oprema (npr. na spletni strani programske opreme). Vključitev dejanskega besedila licence na stran ni potrebna, ime in povezava na izvirno besedilo licence pa bosta boljše zagotavljal sklicovanje na enotni vir.

S tem je javnost obveščena, na podlagi katere licence bo programska oprema izdana, kljub temu pa to ne zadostuje za pravne namene. V ta namen se mora sama koda programske opreme sklicevati na licenco ali pa mora licenco

vključevati. Standarden način za to je, da celotno besedilo licence vstavite v datoteko „KOPIRANJE“ (ali „LICENCA“) in nato vstavite še kratko obvestilo na vrh vsake izvirne datoteke, v katerem navedete avtorske pravice, datum, imetnika in licenco, ter bralca obvestite, kje lahko najde celotno besedilo licence.

Primer „kratkega obvestila“ za programsko opremo, ki se distribuira na podlagi EURL, je naslednji:

```
/*
 * Avtorske pravice 2007, VAŠA ORGANIZACIJA4
 *
 * Licenca, dodeljena na podlagi EURL, različica 1.1 – ali
 * poznejše različice EURL, takoj ko jih odobri Evropska
 * komisija („licenca“);
 * to delo lahko uporabljate le v skladu z
 * licenco.
 * Kopijo licence lahko dobite na naslovu:
 *
 * http://ec.europa.eu/idabc/eurl5.
 *
 * Razen če pravo, ki se uporablja, tega ne zahteva ali ni
 * pisno dogovorjeno,
 * se programska oprema, distribuira v okviru licence,
 * distribuira po načelu „videno kupljeno“,
 * BREZ JAMSTEV ALI KAKRŠNIH KOLI POGOJEV, niti
 * izrecnih ali implicitnih.
 * Za dovoljenja in omejitve v posameznem jeziku v okviru
 * licence glej licenco.
 */
```

V zgoraj navedenem primeru izvirni avtor sprejema poznejše različice EURL, ki jih lahko objavi Evropska komisija. Distribucija „na podlagi EURL“ brez kakršne koli navedbe številke različice bi imela enak učinek, vendar bi bil ta manj jasan.

Nasprotno, če želi izvirni avtor omejiti svojo odobritev na posebno različico EURL (in da lahko pozneje še vedno sprejme nove različice ali pa ne), mora licencirati na naslednji način:

⁴ Vsako prvo in zadnje leto objave sprememb, npr. „2005, 2007“.

⁵ Zlasti v primeru EURL, ki ima uradno vrednost v vseh jezikih Evropske unije, je treba stran preveriti (kopijo licence je treba po možnosti namestiti na vašo spletno stran in jo posredovati ob prenašanju programa, da se preprečijo nepričakovane spremembe URL).

* Licenca, dodeljena na podlagi EUPL, le različica 1.1 („licenca“);

S takšnim licenciranjem brez soglasja izvirnega avtorja za delo ali izpeljana dela ne bo veljala nobena poznejša različica EUPL. Beseda „le“ se priporoča, ker pogoje licenciranja opredeljuje bolj jasno.

4.8 Najboljše prakse pri „oblikovanju“ pogodbe EUPL

V odnosih med lastnikom projekta z licenco EUPL (vodjo ali podjetnikom) in vsemi ostalimi zainteresiranimi stranmi (ki morajo uporabljati pogoje EUPL) je treba ravnati, kot je navedeno v nadaljevanju:

- neposredno obveščanje o tem, da je programska oprema (ali posamezne komponente) licencirana na podlagi EUPL. To je treba izvajati na spletni strani projekta in na najpomembnejši strani, ki navaja ali opisuje projekt. Na primer, vstavite jasen napis „Licenca, dodeljena na podlagi **EUPL**“.
- Povežite izraz EUPL z URL, prek katerega je možno brati besedilo licence in ga prenesti v različnih jezikih: <http://ec.europa.eu/idabc/eupl>.
- Vključite kopijo EUPL in posebno izbirno polje v aplikacijo, ki vodi proces posredovanja ali prenašanja programske opreme. Obiskovalcu boste omogočili, da prenese distribuirano programsko opremo iz shranjevalnika. Aplikacija mora

vključevati napis „*Prosimo, da pozorno preberete spodaj navedene pogoje licenciranja EUPL*“, nato označite polje „*Se strinjam*“, ki je pod oknom, v katerem je prikazano celotno besedilo licence. Proces prenosa se nadaljuje le, če je bilo polje označeno s kljukico.

Za take namene je na strani www.osor.eu na voljo različica.TXT EUPL.

- Za programsko opremo, ki se distribuira prek fizičnega medija (kot so ključi USB, CD-ROM-i ali DVD-ROM-i), je vključitev kopije same licence EUPL še vedno priporočljiva: različico TXT morate kopirati v datoteko „Licenca“.

Poleg tega se lahko sklicujete (to ni obvezno) na ustrezne spletne strani IDABC, kjer najdete več razlag in študij o EUPL: (<http://ec.europa.eu/idabc/en/document/5425>).

4.9 Soglasja odobritve licence ni treba registrirati

Licenca se uporablja, tudi če ne registrirate uporabnikov, ki soglašajo z licenčnimi pogoji. Gre za funkcijo, kako se zakon o avtorskih pravicah navezuje na vašo programsko opremo.

Licenca bo pravno veljavna takoj, ko se bo programska oprema (skupaj s kodo programske opreme, v kateri je navedeno, da je licencirana v skladu s pogoji EUPL) uporabila, taka uporaba pa se bo pokazala na podlagi jasnega dejstva uveljavitve katere od pravic, dodeljenih z licenco, na primer uporaba programske opreme v različnih oddelkih vaše organizacije, prostorih strank (če ste poslovna organizacija) ali na

računalniških strank (če ste organizacija v javnem sektorju) ali mestih, kjer se posreduje v spletu, ter ustvarjanje ali distribucija kopij ali izpeljanega dela.

Kljub temu je lahko koristno, da zabeležite kontaktne podatke oseb, ki so prenesle vašo programsko opremo. Zaradi „poznavanja svojih uporabnikov“ številni shranjevalniki zahtevajo, da se obiskovalci registrirajo z „ID“ (ime) in navedejo nekatere druge informacije (naslov, telefonska številka itd.), vključno z edinstvenim e-poštnim naslovom, na katerega jim bo poslano geslo. Zaradi tega in registracije naslova IP boste imeli globalno pomembne informacije pred

vsakim prenosom, čeprav zanesljivost takšne „potrditve“ temelji na vnosih in dobri volji druge osebe.

4.10 Shranjevalnik, v katerem mora biti dostopna izvirna koda

Svojo programsko opremo lahko seveda objavite na lastni spletni strani. Vendar je najbolje, da je vaša izvirna koda objavljena v shranjevalniku, ki zagotavlja enostavne načine uporabe in razvijanja odprtokodne programske opreme. S tem se bodo tudi zmanjšale zahteve vaše spletne strani po pasovni širini.

4.11 Kako in kam posredujete vašo odločitev?

Če izdate svojo programsko opremo, želite, da bi jo drugi uporabljali. To se lahko zgodi le, če ljudje, ki bi jih vaša programska oprema zanimala, vedo zanjo.

Pripraviti morate informacije o vaši programski opremi – in njeni izdaji na podlagi EUPL – ter jih zelo intenzivno razširjati v skupnostih uporabnikov, ki bi jih vaša programska oprema lahko zanimala. Nekaj predlogov, kako to naredite, je navedenih v nadaljevanju:

Čeprav je koristno poznati svoje uporabnike, se takšno zbiranje informacij ne zahteva pri uvedbi pravic in obveznosti EUPL.

Upoštevajte, da zaradi objave v specializiranih odprtokodnih „bazah“ ali shranjevalnikih nimate manjšega nadzora nad razvojem in spreminjanjem vaše uradne različice programske opreme.

- priprava eno stran dolgega obvestila z opisom funkcij vaše programske opreme, ciljne skupine uporabnikov in dejstva, da je oprema izdana na podlagi licence F/OSS (EUPL);
- distribucija tega obvestila interesnim skupnostim – za evropski javni sektor to lahko vključuje na primer IDABC Open Source Observatory and Repository (odprtokodni observatorij in shranjevalnik IDABC) (www.OSOR.eu), spletno stran ePractice.eu, spletne strani vaše lastne uprave itd;
- objava programske opreme v shranjevalniku, ki ga običajno obiskuje vaša interesna skupnost.

5. Razvijanje ali integracija programske opreme z licenco EUPL

5.1 Razvojna načela F/OSS

Na podlagi EUPL lahko izdate vsako svojo programsko opremo (ki ste jo razvili sami ali vaši zaposleni ali vaši izvajalci).

Vendar če programsko opremo od začetka oblikujete z namenom izdaje na podlagi EUPL, boste z uporabo razvojnih načel F/OSS pridobili kar največ prednosti. Ta načela vključujejo:

- sprejetje modularnega načrtovanja, pri katerem se komponente medsebojno „sporazumevajo“, ne da bi se vse kode programske opreme pomešale;
- delo v skupnem okolju (zagotavljanje sistema nadzorovanja različice in druga orodja za oddaljeno delo ter upravljanje vaše skupnosti razvijalcev);
- dokumentiranje aplikacije in vseh modulov na standardiziran način;

5.2 Na kakšen način vam EUPL omogoča integracijo in združevanje programske opreme?

Tako kot druge licence F/OSS je EUPL zasnovana za zagotavljanje, da se programska oprema lahko razširi, spremeni in ponovno uporabi skupaj z drugo programsko opremo.

Pogosto se rešitev programske opreme razširi z integracijo neke obstoječe izvirne kode v izvirno kodo vašega dela ali z natančnim združevanjem vašega dela z obstoječimi komponentami programske opreme, ki so zagotovljene na podlagi lastnih licenc. V takih primerih je rezultat integracije/združevanja „izpeljano delo“. Morebitna distribucija izpeljanega dela zahteva, da imajo vse komponente združljive licence.

Zaradi edinstvene klavzule o združljivosti je cilj EUPL lažja proizvodnja in distribucija izpeljanih

- odločno vodstvo in upravljanje projekta, združljivo s pristopom, ki je odprt za zunanje sodelovanje in sprejemanje idej drugih, pri čemer se ohranja nadzor nad projektom in določa usmeritev;
- učinkovit vmesnik skupnosti (ki je dober poročevalec).

Smernice IDABC za javne uprave o partnerstvu z odprtokodnimi skupnostmi (*Guideline for Public Administrations on Partnering with Open Source Communities*) zagotavljajo dodatne podrobnosti o delu z odprtokodnimi skupnostmi in uporabi razvojnih načel F/OSS:

<http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Doc?id=19295>.

del. EUPL to dosega na naslednje načine:

- zagotavlja, da imajo vsi prejemniki programske opreme dostop do izvirne kode. Tako lahko proučijo, kako programska oprema deluje;
- zagotavlja, da imajo vsi prejemniki programske opreme pravico do opravljanja sprememb. Tako lahko spreminjajo, razširjajo ali ponovno uporabljajo programsko opremo;
- zagotavlja, da se izpeljana dela distribuirajo v okviru iste ali združljive licence. S tem se zagotovi, da je nastala programska oprema na voljo tudi za proučevanje, spreminjanje in dodatno razširjanje.

5.3 Zakaj je integracija koristna – Zakaj lahko licence omejijo integracijo

Organizacije, zlasti javne uprave, porabijo več milijard evrov za razvoj programske opreme, ki se pogosto podvaja. S ponovno uporabo te programske opreme se lahko prihrani veliko denarja, truda in časa, kar omogoča tudi skupno uporabo virov in rezultatov v organizacijah in med njimi, namesto da se ponovno odkriva že znano. Ena od prednosti licenc F/OSS, kot je EUPL, omogoča integracijo in ponovno uporabo programske opreme.

5.4 Posebna vprašanja v zvezi z EUPL

EUPL še ni zelo široko uporabljena. Zato je morda težje poiskati obstoječe komponente, ki so licencirane na podlagi EUPL, z namenom združitve z vašo programsko opremo EUPL.

Kljub temu se lahko programska oprema na podlagi več licenc F/OSS združi s programsko opremo EUPL. To velja za vse komponente, ki so licencirane na podlagi licenc, ki ne določajo omejitev za prihodnje licenciranje (vse „svobodne licence“, kot sta na primer MIT ali

5.5 Združljivost z drugimi licencami

Veliko licenc F/OSS omogoča, da se spremenjene različice izvirne programske opreme distribuirajo na podlagi druge licence, vključno z EUPL. Takšna programska oprema se lahko nato združi s programsko opremo EUPL, pri čemer se nastalo delo distribuira na podlagi EUPL.

Pri nekaterih široko uporabljenih licencah se vseeno vztraja, da se morajo spremenjena dela distribuirati na podlagi iste licence. Običajno je tako tudi pri EUPL.

Če programsko opremo EUPL v velikem obsegu združite s programsko opremo, distribuirano na podlagi „združljive licence“, EUPL vseeno omogoča, da nastalo programsko opremo distribuirate na podlagi združljive licence,

Vse lastniške licence omejujejo integracijo in ponovno uporabo, ker izvirna koda ni samodejno na voljo.

Nekatere licence F/OSS omejujejo integracijo, ker zahtevajo uporabo enakih licenc v spremenjenih delih. Nasprotno pa EUPL omogoča integracijo s programsko opremo, ki se distribuira v okviru več splošno uporabljenih licenc F/OSS (glej oddelek 5.5).

BSD). Celo programska oprema, distribuirana v okviru skupnih licenc, ki določajo nekaj omejitev za nadaljnji razvoj, se lahko združi z EUPL, pri čemer se uporabi klavzula o združljivosti (glej oddelek 5.5).

Upoštevajte, da mora EUPL kot licenca, ki jo podpira evropski javni sektor, zagotavljati, da bo v prihodnosti na podlagi te licence na voljo velik del programske opreme javnega sektorja.

namesto da jo distribuirate na podlagi same EUPL.

EUPL trenutno opredeljuje naslednje združljive licence:

- GNU General Public licence (GNU GPL v.2),
- Open Software licence (OSL) v. 2.1, v. 3.0,
- Common Public licence v. 1.0,
- Eclipse Public licence v. 1.0,
- CeCILL v. 2.0.

Ta seznam ne bo skrajšan (ko bo sestavljeno ali združeno delo veljavno licencirano na podlagi združljive licence, se to ne more preklicati), lahko pa se razširi (npr. s poznejšimi različicami zgoraj navedenih licenc, če bodo na voljo).

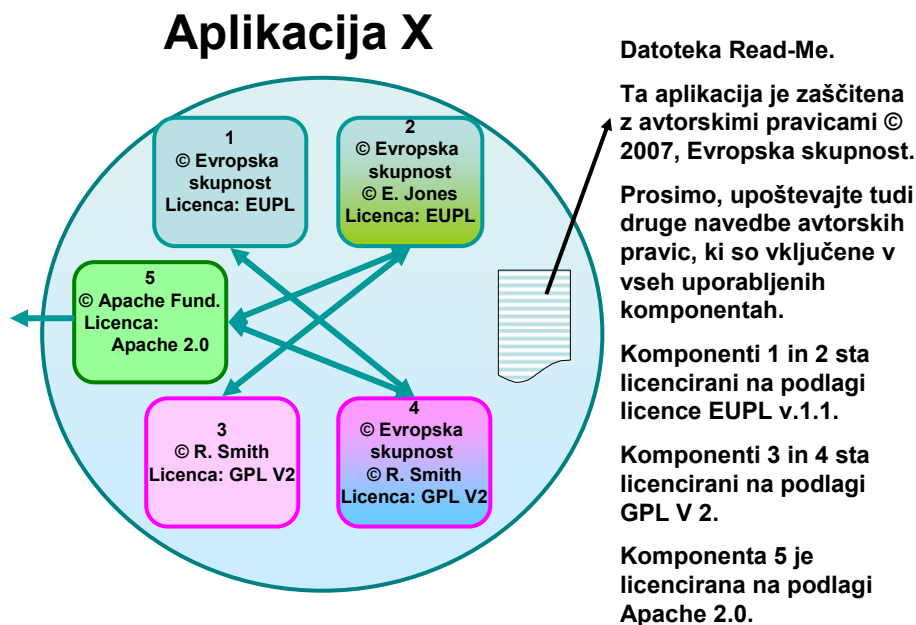
5.6 Združevanje del z različnimi licencami

V isti rešitvi lahko izkoristite različne komponente programske opreme, distribuirane na podlagi različnih licenc F/OSS, (vključno z EUPL), ter jih uporabljate ali distribuirate skupaj (npr. v istem paketu, na istem CD-ROM-u). Taka vrsta integracije, pri kateri različne komponente medsebojno komunicirajo zaradi zagotavljanja funkcij, ne združuje različnih izvirnih kod. Zato se vsaka programska oprema uporablja in distribuira v skladu s pogoji nje lastne licence. V takih primerih ni težav z združljivostjo med licencami. Nasprotno, če se združevanje programske opreme razširi na spreminjanje ali združevanje izvirne kode, s tem ustvarite „izpeljano delo“, za katerega je treba v primeru načrtovane distribucije analizirati združljivost

licenc.

Poleg tega lahko razvijete programsko opremo z uporabo lastniškega okvira (npr. Microsoft.Net ali Biztalk) in jo izdate na podlagi EUPL iz enakih razlogov, in sicer da obstaja več tisoč vrst odprtokodne programske opreme, ki delujejo v okviru lastniške platforme (npr. Microsoft Windows). V takem primeru lahko na podlagi EUPL izdate posebno kodo, ki ste jo oblikovali, pri čemer je treba kakršne koli lastniške knjižnice ali razvojna okolja, ki so potrebna, uporabiti, kupiti od njihovega prodajalca in distribuirati v skladu z njihovimi posameznimi licenčnimi pogoji.

Praktičen primer:

Slika 4: Integracija različnih komponent

Ob predpostavki, da Evropska komisija (za primer lahko vzamete tudi svojo organizacijo) distribuira „Aplikacijo X“, ki je modularna in vključuje 5 komponent. Te komponente niso združene v enotno izvirno kodo, vendar

medsebojno „komunicirajo“ (z izmenjavo podatkov ali parametrov).

Komponento 1 oblikuje Evropska komisija (v celoti jo napišejo njeni uslužbenci ali izvajalci).

Zato je lahko:

© Evropska skupnost
Licenca, dodeljena na podlagi EUPL

Komponenta 2 oblikuje Evropska komisija, vendar je njeni zaposleni ali izvajalci ne napišejo v celoti, ampak: prilagodijo in razširijo obstoječo programsko opremo, licencirano na podlagi svobodne licence BSD. Lastnik avtorskih pravic komponente BSD je E. Jones. Zato je spremenjena komponenta:

© Evropska skupnost
© E. Jones (ohranitev izvirne oznake avtorskih pravic, če se izvirna koda reproducira)
Licenca, dodeljena na podlagi EUPL

Komponenta 3 ni bila spremenjena, oblikoval jo je R. Smith, licencirana pa je bila na podlagi GPLv2. To se ne more in se ne bo spremenilo:

© R. Smith
Licenca, dodeljena na podlagi GPLv2

5.7 Vpliv klavzule EUPL o združljivosti na pogoje licenciranja drugega dela

Ali se EUPL lahko uporabi kot „vez“ za preoblikovanje pogojev licenciranja drugega dela, na primer pri prehodu iz GPLv2 na OSL, Eclipse, CeCILL ali Common Public Licence?

Nikoli, razen če to že dovoljujejo licenčne

Komponenta 4 je bila licencirana na podlagi GPLv2. Iz tehničnih razlogov ni bilo mogoče oziroma primerno preprečiti združevanja kode EUPL, ki jo je oblikovala Evropska komisija, s prvotno izvirno kodo avtorja R. Smitha. Ker EUPL sprejme GPLv2 kot združljivo, bo komponenta:

© R. Smith
© Evropska skupnost (pri čemer je koda EUPL vključena/združena)
Licenca, dodeljena na podlagi GPLv2

Komponenta 5 je enak primer kot komponenta 3: ni bila spremenjena in se ohrani:

© The Apache foundation
Licenca, dodeljena na podlagi Apache v.2

Aplikaciji bo priložena datoteka z navodili, ki pojasnjuje (ali navaja povezavo na) ustrezno dokumentacijo in navaja podrobne podatke o veljavnih licencah.

določbe tega drugega dela. V primeru združitve programske opreme, licencirano na podlagi EUPL, z drugo programsko opremo, licencirano na podlagi združljive licence s svobodno avtorsko pravico, se bo ta druga licenca uporabila brez sprememb.

6. Nove različice EUPL

Ker je več pogodbenih referenčnih besedil in zlasti ker je toliko jezikovnih različic, je besedilo EUPL nujno treba prilagoditi razvoju prakse, tehnologije, obveznih ureditev ali besednjaka, odvisno od primera.

V skladu s členom 13 EUPL lahko Evropska komisija objavi nove različice EUPL, če je to „potrebno in razumno“ ter „ne zmanjšuje obsega pravic, dodeljenih z licenco“. To pomeni, da:

lahko Evropska komisija posodobi licenco in se odzove na nova pravna ali tehnološka vprašanja, ki bi v nasprotnem primeru preprečevala predvideno učinkovitost licence.

Nobena nova različica ne bo spremenila temeljnih značilnosti licence, kot so pravice, ki vam jih podeljuje, izvzetje odgovornosti ali njen vzajemni značaj (ali značaj svobodnih avtorskih pravic), kar pomeni, da izključna prilastitev licenciranega dela ne bo dovoljena.

Ključna beseda tega odstavka je **razumno**. Evropska komisija lahko posodobi licenco, npr. zaradi reševanja novih ali prej neznanih pravnih težav, ki bi v nasprotnem primeru preprečevale predvideno učinkovitost licence. Kljub temu morajo biti vse takšne spremembe razumne, kar pomeni, da ne smejo posegati v osnovne značilnosti licence, kot so pravice, ki vam jih dodeljuje, izvzetje odgovornosti ali njen vzajemni značaj (ali značaj svobodnih avtorskih pravic).

Vsaka nova različica licence bo objavljena z edinstveno številko različice.

Pomembno je navesti, da veljajo nove različice

za že licencirano programsko opremo, če bi bila ta licencirana brez določene številke različice ali z jasnim določilom, da postanejo veljavne poznejše različice. Zaradi predhodnega oblikovanja člena 13 iz EUPL v.1.0 („nova različica licence vas zavezuje od trenutka, ko boste seznanjeni z njeno objavo“) to velja tudi za programsko opremo, ki je bila uradno licencirana na podlagi „EUPL v.1.0“. Pravilo se spremeni za poznejše različice: če izvirni avtor to posebno različico uradno licencira na podlagi „EUPL v.1.1“, je ta različica še naprej veljavna (dokler se izvirni avtor ne odloči za posodobitev, kar je odvisno od primera).

Ob upoštevanju še ene določbe iz člena 13 so „vse jezikovne različice te licence, ki jih je odobrila Evropska komisija, [...] enakovredne. Stranke lahko uporabljajo jezikovne različice po svoji izbiri.“

Ta določba (ki je danes edinstvena na svetu) ščiti dajalca licence in prejemnika (ali pridobitelja licence).

Če se na primer Evropska unija razširi za eno ali več držav članic, bi imele nove jezikovne različice enako vrednost, potem ko bi jih Evropska komisija odobrila in objavila. Komisija lahko tudi popravlja formalne napake za zagotovitev, da so vse jezikovne različice licence enakovredne, kar je odvisno od primera. V takih primerih številka različice ne bo spremenjena.

Nazadnje je treba navesti, da lahko Evropska komisija vedno predvidi razširitev seznama združljivih licenc, navedenih v dodatku k EUPL.

7. Sklepne ugotovitve

Vsak dan 1,5 milijona ljudi (razvijalcev) na svetu sodeluje pri več kot 200 000 brezplačnih/odprtokodnih projektih za oblikovanje programske opreme, ki jo uporablja več kot 1 milijarda uporabnikov.

Upravljalci dobro znanih trgovskih družb, kot so IBM, Microsoft, SUN, Bull, Oracle, licencirajo nekatero brezplačno/odprtokodno programsko opremo ter na njeni podlagi gradijo del svoje poslovne in tržne strategije. Celo prodajalci izključno programske opreme izkoriščajo priložnost za širjenje svoje baze uporabnikov in razvijalcev prek distribucije posebnega brezplačnega/odprtokodnega materiala.

Javne uprave, ki izdelajo precejšnje količine programske opreme e-uprave, zdaj še zaostajajo v zvezi z njihovo distribucijo, kar pomeni, da drugim upravam po možnosti iz drugih držav omogočajo ponovno uporabo, izboljšanje in prilagajanje svojim potrebam, namesto da jo v celoti razvijejo na novo.

Licenca EUPL se mora obravnavati kot orodje za lažjo optimizacijo takih virov in skupno uporabo. Ozaveščati mora o možnostih brezplačne/odprtokodne distribucije in spodbujati vse ustrezne zainteresirane strani, da sledijo vzoru Evropske komisije, ki je na podlagi EUPL izdala svojo lastno programsko opremo.

<http://ec.europa.eu/idabc/eupl>

<http://www.osor.eu/eupl>